

Mezőtúri fényképészek, fényképésműhelyek

Joseph Nicéphore Niépce vegyész, litográfus és Louis-Jacques-Mandé Daguerre díszletfestő ezüstjodidos képrögzítési eljárása, a dagerrotípija 1839-ben került a nyilvánosság elé. Hamar népszerű lett világszerte, és az eltelt 180 év alatt fokozatosan alakult ki belőle a mai értelemben vett fényképezés. Az emberi történelemben először adódott lehetőség, hogy átlagemberek arc képe, alakja és a környezet is élethűen megörökítésre kerüljön. A drága, sokszor szubjektív és csak kiváltságos személyeket megillető arc- és tájképfestészetet felváltotta a gyorsan fejlődő és mind olcsóbb fényképezés, mely objektív képet adott az emberekről és környezetükről, ezzel elsőrangú történeti forrássá emelve a fényképet. Erénye még, hogy demokratikus eljárás: minden emberről ugyanolyan eszközökkel készült ugyanolyan fénykép, amelyre nem kerülhetett volna sor korábban. Sok hétköznapi emberből más sem maradt meg, csak fényképen megőrzött alakja. Ez a helyzet a természeti és az épített környezettel és sok egyéb területtel is.

A mezőtúri fényképészetre is igaz mindez. Városunk történetének pótolhatatlan kincsei azok a fényképek, melyek megőrizték az egyszerű emberek arcát, alakját, viseletét, Mezőtúr változó arculatát. A képeslapok, melyek a 19. század végétől napjainkig Mezőtúr és számos magyar település épületeinek, külsejének adott állapotát és folytonos változásait élénk tárják, szintén a fényképezésnek köszönhetik létezésüket. A mezőtúri fényképészek minőségi munkái nélkül szegényebb lenne minden család és község története, forrásszegény városunk múltja még inkább homályban állna.

Hazánkban az első műtermek természetesen Pesten nyitottak meg az 1840-es években, tehát az eljárás felfedezése után nagyon korán. A „fényírás” komoly iparággá vált, és hamarosan vidéken is számtalan műterem nyílt, az első mezőtúri 1878-ban. Következzenek a jelenleg ismert mezőtúri fényképészek és működési idejük, valamint a műterem helye (amennyiben ismert):

- Ravasz Imre: 1878
- Hajdú József: 1880-1900, Bazár
- Berze Gyula: 1892, Takács-ház (a Református Gimnázium mellett)
- Rónai (Rosenberg) Dénes: 1900-1903, Bodolay-ház
- Lukács Lipót (Rónai utóda): 1905-1917, Úri Kaszinó mellett
- Kerpit Kristóf: 1909-1920 körül, Kossuth utca
- Tauber T. (valószínűleg Kerpit utóda): 1915-1920

- Varga Kálmán: 1919-1926, Nemzeti Szálloda és Pétery Károly út
- Maksay László: 1924-1945, Rákóczi út, Hunyadi (Zsinór) utca és Petőfi utca
- Onodi Erzsébet (Hanczár Sándorné): 1934-1970-es évek, Garibaldi (Kaszinó) utca és Rákóczi út
- Lévy Gyula: 1935-1980-as évek, Pétery Károly út
- Bondár Ilona: 1945-1949, Tündér utca
- Ónodi Ilona (Majorosné): 1948-1950-es évek, Székes utca

Az 1945 utáni megváltozott viszonyok között az egyéni műtermek nem működtek tovább, de a fényképészek igen. A szolnoki Fényképész Szövetkezet (Fényszöv) Mezőtúron is működtetett részleget. A háború utáni évtizedek ismertebb mezőtúri fényképésze volt például Bíróné Szabó Anna, Fortuna Mária, Gyebnár Ilona, id. Uzsoki János és felesége, Ildikó, Zentainé Fejes Emma.

Fazekas Lajos, a mezőtúri IMPRO Fotóklub vezetőjének felterjesztése alapján készült